

Grænse, men naar man kom ud over Halvdelen, skulde den gaa til Amtsraadet. Jeg ser ingen Fare i at lade Kommunerne selv faa hele denne Raadighed. Jeg kan ikke tænke mig noget som helst Tilfælde, hvori et kommunalt Raad kunde misbruge en saadan Bestemmelse, men derimod kunde jeg tænke mig, at de kommunale Raad vilde sætte Pris paa at have den Ret, selv at fastsætte Forholdet mellem Bestatningerne, og at de langt anderledes vilde overveje det hele, naar det laa i deres egen Haand, end under den nuværende Ordning, hvor det egentlig er ved Amtsraadets Initiativ, at det bestemmes hvert 3dje Aar.

For at komme tilbage til den første Bestemmelse om Fasttættelsen af Hartkornskatterne, vil jeg sige, at saaledes, som det nu er med Hartkornskatternes evindelige Stigen i Kommunerne, er det klart, at denne stadige Stigen i Virkeligheden er en Værdiforringelse af Ejendomme i Kommunerne. Det er i Virkeligheden, som vi have tilladt os at skrive i vor lille Mindretalsbetænkning, en Konfiskation af Ejendommene i Kommunen. Naar en Gaard paa 4 Tønder Hartkorn faar en Stigning paa Hartkornskatterne af 4 Kr. eller 5 Kr. pr. Td., saa har Gaarden i Virkeligheden en Mindreværdi af 500 Kr. Man maa derfor se en Gang for alle at faa sat en Stopper for denne stadige Stigning af Hartkornskatterne, en Gang for alle at komme bort derfra og faa Skatten lagt over paa et andet Grundlag, nemlig Formue og Værdighed. Nu kan det maaske fra enkelte Sider siges: Det er farligt saaledes paa en Gang at sætte en Grænse og sige, at nu maa der ikke lægges mere Hartkornsskat paa. Jeg er nu overbevist om, at der ikke er nogen Fare derved, og jeg tror ikke, at nogen Kommunes Skatter vilde stige saa enormt og voldsomt paa en Gang, at der kan være nogen Fare ved at have en saadan Grænse. Der siges saa: Ja, men der kan være Kommuner, som tænke paa særlig ny Udgifter, f. Eks. til Jærnbaner; der er jo visse Kommuner, som skulle optage Vanelaan og skulle have store Udgifter, fordi der bliver bygget Jærnbaner. Dertil vil jeg sige: Ja, selv om saa er, er der ingen Grund til at forbeholde disse Kommuner Ret til særlig at læste sig over Hartkornet. Hartkornet er bebyrdet nok i Forvejen, og selv om man vil sige, at Jærnbanerne i Virkeligheden forøge Ejendommenes Værdi, er der ingen Grund til derfor særlig at læste sig over Hartkornet. Jeg skal villig indrømme, at Jærnbanerne, naar de ere heldige, kunne forøge Ejendommenes Værdi,

men Hartkornet bliver ogsaa alligevel nok bebyrdet til Jærnbanerne, thi selv om en Bestemmelse som den her foreslaaede blev vedtagen, vide ærede Medlemmer jo, hvorledes det gaar til med Laan til Jærnbaner: Først laaner Amtskommunen et temmelig stort Beløb til Jærnbanen, og de vide alle, at Udgifterne til Amtskommunen særlig ramme Hartkornet; derefter laaner Sognekommunerne og endelig ogsaa private. Selv om det efterhaanden skulde komme saadanne Tilfælde, hvor Kommuner skulle anlægge Jærnbaner, tror jeg alligevel ikke, at der er Grund til at sige, at en saadan Kommune skal have Ret til at paalægge Hartkornet mere end hidtil. Vi se derfor ikke nogen Fare i at fastslaa, at for Eftertiden maa Hartkornskatterne ikke stige, og jeg tror ogsaa, at Landboerne ere ved at indse, at vi maa dog en Gang til at sætte en Bom for denne Stigning af Hartkornsskatten. Saa vidt mig bekendt, er der ikke saa lidt Stemning hos Landboerne og Agraerne for at sætte en Bom for Hartkornsskattens Stigning ude i Kommunerne. Derfor foreslaa vi, at for Eftertiden maa Hartkornskatterne ikke stige. Vilde Flertallet have været med til det samme Forslag, men med nogen Moderation, for Eksempel at man satte et Par Aar til Obergangstid, saa skulde vi vel have været villige dertil, men der har ikke været ført nogen egentlig Forhandling derom. Jeg kan ikke skønne, som sagt, at der er Fare ved at tage denne Bestemmelse, her er foreslaaet, og jeg kan heller ikke skønne, at der er Fare ved den anden: at lægge det i Kommunerne's Haand, selv at bestemme Forholdet mellem Formuebestatning og Hartkornbestatning. Men foruden at vi ikke kunne skønne, at der ikke er nogen Fare derved, tror jeg ogsaa, det er den heldigste Vej at gaa, for det første at fastsætte Hartkornskatterne og sige, at de ikke kunne stige, og for det andet at give Kommunerne den nævnte Ret. Jeg tror nemlig, at naar ærede Medlemmer komme hjem til Kommunerne og sige: Vi have givet jer den Ret, vist jer den Tillid, saa er der ingen Kommunalbeskyttelse, der falder ærede Medlemmer i Rakken, tværtimod. Jeg vil derfor antage, at Forslaget under Nr. 20 bliver vedtaget her, ligesom jeg ogsaa vil haabe og antage, at vore øvrige Forslag og uavnlig Forslaget under Nr. 5 til en ny § 2 skal vinde Flertal for sig her i Salen. Dermed være disse Forslag anbefalede.

Lüttichau: Den første af de Indbringer, jeg har tilladt mig at stille, refererer sig til § 1 og findes som Underæn-